

ความสำคัญและความเป็นมาของปัญหา

การเขียนเป็นทักษะเบื้องต้นที่มีความจำเป็นมากสำหรับคนเราในยุคปัจจุบันนี้ เพราะการเขียนเป็นการสื่อความหมายที่สำคัญ ที่เชื่อถือได้และมีอิทธิพลมากที่สุด เพราะอาจมีผลแสดงลักษณะตามกฎหมายเด็ก การเขียนและการพูดเป็นทักษะภาคแสดงต่างกันที่ว่า การพูดต้องอาศัยเสียงเป็นเครื่องประกอบ แต่การเขียนไม่ต้องใช้เสียงเลย "การเขียนเป็นการถ่ายทอดความคิดเห็น ทศนคติ ตลอดจนความรู้สึกต่าง ๆ อย่างไม่ไร้เสียง" (กิตติยวดี บุญชู 2520 : 69) นอกจากการเขียนจะเป็นเครื่องสื่อความหมาย และถ่ายทอดความคิดแล้ว การเขียนยังเข้าไปมีบทบาทสำคัญในวงการศึกษาทุกแขนง การเรียนการสอนทุกวิชาต้องอาศัยการเขียนเป็นสื่อในการแสวงหาและถ่ายทอดความรู้ "เด็กที่ไม่มีความสามารถในการเขียนจะไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน" (พูนสุข บุญสวัสดิ์ 2514 : 1 - 2) ดังนั้นในการจัดการศึกษาทุกระดับ การเขียนจึงเป็นทักษะที่นักการศึกษาสมควรให้ความสนใจและเอาใจใส่เป็นอย่างมาก และยังเป็นทักษะที่ต้องการเวลาในการฝึกค่อนข้างมาก ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า ทักษะอื่น ๆ

ปัจจุบันแม้จะมีวิทยาการใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมายหลายแขนงและบางอย่างก็สามารถผลิตอุปกรณ์ต่าง ๆ ออกมาช่วยลดภาระการเขียนด้วยมือให้น้อยลง แต่การเขียนด้วยมือก็ยังมีความสำคัญสำหรับมนุษย์อยู่ตลอดเวลาและตลอดไป

เป็ดิอง ณ นคร (2519 : 60) ได้กล่าวถึงความสำคัญของลายมือ ซึ่งพอสรุปได้ว่า แม้จะมีการใช้เครื่องพิมพ์ดีดแทนการเขียนด้วยมือได้ แต่เชื่อว่าทุกคนจะมีเครื่องพิมพ์ดีดใช้ งานที่สำคัญบางอย่างยังคงต้องใช้ลายมือเขียน เช่น การร่างจดหมาย การเขียนจดหมายส่วนตัว และการจดบันทึก อีกทั้งยังได้เสนอแนะต่อไปอีกว่า ควรจะมีการฝึกการเขียนลายมือ ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน หรือแม้แต่เรียนถึงชั้นสูงแล้ว ถ้าลายมือยังไม่ดี ก็ควรจะต้องฝึกต่อไปอีก

จะเห็นได้ว่าแม่โลกจะมีวิวัฒนาการทางวิทยาศาสตร์ ก้าวหน้าจนถึงขั้นผลิต
อุปกรณ์แทนการเขียนได้แล้วก็ตาม แต่เน้นไม่ไ้หมายความว่า ความสำคัญของการเขียน
ด้วยมือจะลดลง แต่หมายถึงว่า ยิ่งโลกมีความเจริญมากขึ้นเพียงใดการเขียนก็ยิ่งทวี
ความสำคัญมากขึ้นเพียงนั้น สำคัญจนถึงกับจำเป็นต้องมีการผลิตเครื่องมือ เครื่องใช้
ออกมาช่วยอำนวยความสะดวกในการเขียนมากขึ้น

จากข้อคิดของบุคคลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การเขียนเป็นทักษะที่จำเป็นต่อชีวิต
และความเป็นอยู่ของคนเรา แต่อย่างไรก็ตาม แมว่าการเขียนจะมีความสำคัญดังกล่าว
ข้างต้น แต่การเรียนการสอนเกี่ยวกับทักษะการเขียนนั้น ยังไม่มีแบบแผนเป็นที่แน่นอน
ส่วนมาก ผู้สอนใช้วิธีฝึกทักษะการเขียนในรูปแบบต่าง ๆ กัน ตามความสามารถส่วน
ตัวของผู้นสอนเอง ซึ่งนับเป็นสาเหตุข้อหนึ่งที่ทำให้เด็กบางคนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการ
เขียนหนังสือ และนอกจากนั้น นวลตา สุวรรณโชติ (2522 : 65) ได้กล่าวถึงองค์-
ประกอบในการฝึกเขียนไว้ว่า "การเขียนนั้น ต้องอาศัยสมาธิมากกว่าการฝึกทักษะด้าน
อื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเขียนเพื่อให้ได้ถูกต้องตามคำสั่ง และยังไปกว่านั้น การ
เขียนยังต้องอาศัย ส่วนขาด และการคัดลอกภาพตามหลักเหตุผลอีกด้วย เพราะพยัญชนะ
บางตัว และคำบางคำ มีรูปร่างคล้ายกันมาก เพียงแต่มีส่วนขาด ส่วนเกินไม่คิดหน่วย
เท่านั้น แต่มีความหมายต่างไกลกัน ซึ่งแนวคิดนี้ก็สอดคล้องกับแนวคิดของ เกิลบ์ (Gelb
1918 : 11 -13) ซึ่งได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเขียนของเด็กเล็กเริ่มหัดเขียน
ไว้ว่า "การเขียน ตามความรู้สึกของเด็กนั้น เป็นงานยาก และซับซ้อนกว่าการอ่านมาก
เพราะการอ่านนั้นใช้แต่เพียงสังเกตความแตกต่างของตัวอักษร กับการทำความเข้าใจ
ความหมายของตัวอักษรและใช้ความสัมพันธ์ระหว่างสายตา กับตัวอักษรเท่านั้น แต่การ
เขียน จะต้องเพิ่มการประสานสัมพันธ์ระหว่างสมอง สายตา และการเคลื่อนไหวของ
กล้ามเนื้ออีกด้วย"

ปรีญา บุณวสิน (2523 : 4) ได้อ้างถึงคำกล่าวของ ฟิลลิส บาวเวอร์
(Phillis Bowers) ซึ่งกล่าวถึงจุดมุ่งหมายในการฝึกเขียนแก่เด็กเล็กไว้ว่า
"จุดมุ่งหมายของเด็กเล็กก็เพียงต้องการให้เด็ก มีความสามารถเขียนตัวอักษรได้เท่า
นั้น เพื่อเป็นการปูพื้นฐานที่ดีต่อไปในอนาคต" ซึ่งหมายความว่า ถ้าเด็กไม่ได้รับการ
ฝึกเกี่ยวกับการเขียนอย่างถูกต้อง จะมีผลทำให้เด็กลายมือไม่ดีต่อไปจนโต ดังนั้นใน-

การสอนการเขียนให้แก่เด็กเริ่มเขียน ครูสอนจะเข้าใจวิธีการและเทคนิค
 ต่างๆในการฝึกเขียนใหญ่กลางและสวยงามตั้งแต่เริ่มเขียน แม้แต่ ท่าจับ
 ดินสอ ซึ่งก็มีผลต่อคุณภาพในการเขียนของเด็ก และสาเหตุที่เด็กจับ
 ดินสอไม่ถูกต้องก็เกิดจากการได้รับการสอนที่ผิดๆทำให้เกิดความเคยชิน
 ในการจับดินสอแบบนั้น (ปรีชา บุญวาทิน 2523 : ฉ)

แอนเดอร์สัน (Anderson 1967 : 104) ได้ให้คำแนะนำ
 เกี่ยวกับการเขียนตัวอักษรไว้ว่า "ผู้ฝึกจะต้องฝึกให้เด็กลากเส้นแต่ละแบบ
 ที่แยกกันอยู่ แล้วค่อยนำเส้นเหล่านั้นมาต่อกันเป็นตัวอักษร อีกทั้งควรเน้น
 เกี่ยวกับความชัดเจนของ เส้นและวิธีลากที่ถูกต้องด้วย"

สำหรับการฝึกเขียนในประเทศไทยปัจจุบันนี้พบว่า ครูใช้วิธีสอน
 การเขียนโดยยึดแบบฝึกการเขียนตัวอักษรที่สำนักพิมพ์ต่างๆจัดพิมพ์ออกมา
 ใช้เป็นเครื่องมือในการสอนเขียนและในแบบฝึกการเขียนนั้น ก่อนที่จะให้
 เด็กเขียนตัวอักษร แม้จะมีการฝึกเขียนเส้นแต่ละแบบก่อน แต่ถึงพบว่า เมื่อ
 เด็กฝึกลากเส้นจนจบขั้นตอนการฝึกแล้ว เด็กบางคนก็ยังไม่มีความพร้อมเพรียง
 พอที่จะเขียนตัวอักษรได้ เนื่องจากเด็กยังขาดทักษะในการเขียนสี่เหลี่ยม
 ต่างๆ ผู้สอนจึงต้องแก้ปัญหาด้วยการให้เด็กย้อนกลับไปฝึกลากเส้นแบบเดิม
 อีก ทำให้เด็กเกิดความเบื่อหน่ายและเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเขียนในระยะ
 แรกเริ่ม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่ฝึกการเขียนในระยะแรกเริ่มนี้ มัก
 จะเป็นเด็กที่เริ่มเข้าเรียน ซึ่งโดยธรรมชาติแล้ว เด็กวัยนี้ยังเป็นวัยที่มีช่วง
 ความสนใจในการทำกิจกรรมต่างๆสั้นมาก

นอร์เบอร์ค (Norberg 1966 : 303) กล่าวว่า "ประสบการณ์
 ที่ช่วยให้เด็กเกิดการรับรู้และเรียนรู้ใคนั้น จะต้องเน้นประสบการณ์ทางรูป
 รุปธรรมและเป็นประสบการณ์ตรงทางที่จะช่วยเด็กก่อนวัยเรียนให้ได้รับ
 ประสบการณ์เหล่านี้ ก็โดยวิธีการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์เข้าช่วยในการเรียน
 การสอน เพื่อให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสรับรู้อันจะนำไปสู่ประสบการณ์เขา
 ทางรูปธรรมโดยตรง" ดังนั้นการฝึกการเขียนแก่เด็กในระยะแรกเริ่มเรียน
 หรือก่อนวัยเรียน ผู้สอนควรจะได้เลือกพิจารณาผลลิตสื่อที่เหมาะสมกับความ
 สนใจความต้องการและธรรมชาติของเด็ก

พวงรัตน์ วิเวกานนท์ (2515 : 13 -14) ได้เสนอวิธีส่งเสริมประสม-
 การณ์เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่เด็กก่อนวัยเรียน โดยอาศัยการเล่นและได้ให้ความ
 เห็นว่า "การเล่นมีความสำคัญและมีความจำเป็นกับชีวิตของเด็ก" ซึ่งสอดคล้องกับ
 เดชา ปิยะอัจฉริยะ (2524 : 4) ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
 การเรียนการสอนไว้ว่า "ครูควรใช้การเล่นเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียน
 การสอน" และจากการวิจัยเกี่ยวกับผลของประสมการณ์การเล่นที่มีต่อการแก้ปัญหาของ
 เด็กปฐมวัย พบว่า "ตัวอย่างประชากร จำนวน 60 คน ซึ่งมีอายุ 5 -8 ปีนั้นไม่มีแม่
 แต่คนเดียวที่ปฏิเสธการเล่น" (เดชา ปิยะอัจฉริยะ 2523 : 56 -61) ดังนั้นจึง
 อาจกล่าวได้ว่า การเล่นเป็นธรรมชาติและเป็นส่วนสำคัญของชีวิตในวัยเด็ก

จากทัศนะหลายประการรวมทั้งผลงานวิจัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้-
 วิจัยเกิดความสนใจที่จะผลิตสื่อการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อที่ใช้ในการฝึกเขียน
 พร้อมทั้งหาวิธีการฝึกจากลายเส้นอักษรไทยทั้ง 13 แบบ ตามการค้นพบของ พูนสุข
 บุญสวัสดิ์ (2514 : ค) แก่เด็กก่อนวัยเรียน ในรูปแบบของการเล่นเครื่องเล่น
 ซึ่งเด็กจะได้ฝึกอย่างสนุกสนาน เพลิดเพลิน และสามารถฝึกซ้ำได้โดยเด็กไม่รู้สึกเบื่อ
 หน่าย จนกว่าจะเกิดความชำนาญ สามารถลากเส้นทั้ง 13 แบบได้อย่างถูกต้องและ
 มั่นคง และผลที่ได้จะเป็นพื้นฐานในการเขียนอักษรไทยในลำดับต่อไป และยังเป็นการ
 ช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเขียนแก่เด็ก เริ่มเรียนด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลในการ เขียนลายเส้นอักษรไทยของเด็กก่อนวัย-
 เรียนด้านความสามารถในการลากเส้นในทิศทางที่ฝึกด้วยเครื่องเล่นและที่
 ฝึกด้วยแบบฝึก

สมมุติฐานการวิจัย

สัมฤทธิ์ผลในการ เขียนลายเส้นอักษรไทยระหว่างกลุ่มที่ฝึกด้วยเครื่องเล่น
 และกลุ่มที่ฝึกด้วยแบบฝึกแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะลายเส้นอักษรไทยที่เด็กจำเป็นต้องฝึกก่อนการเขียนตัวอักษร 13 แบบ ซึ่งได้จากการวิจัยของ พูนสุข บุญสวัสดิ์ เท่านั้น
2. ในการให้คะแนนแบบทดสอบ จะพิจารณาเฉพาะความถูกต้องในเรื่องทิศทาง โดยไม่คำนึงถึงความสวยงาม

ข้อตกลงเบื้องต้น

เด็กที่เป็นตัวอย่างประชากรเป็นเด็กที่มีอายุระหว่าง 3 ขวบ 2 เดือน - 3 ขวบ 11 เดือน และไม่เคยฝึกลากเส้นต่างๆมาก่อน

ความจำกัดของการวิจัย

ผลการวิจัยนี้อาจมีความคลาดเคลื่อนได้เนื่องจาก ผู้ฝึกการเขียนลายเส้นในกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองไม่ใช่บุคคลคนเดียวกัน จึงอาจมีอิทธิพลต่อผลการทดสอบได้

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษารวบรวมความรู้จากตำรา เอกสาร วารสาร งานวิจัย ทั้งภาษาไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยก่อนเรียน เช่น ทฤษฎีพัฒนาการ ทฤษฎีการเล่น ทฤษฎีการเรียนรู้ การรับรู้ เรื่องสี รวมทั้งรวบรวมคำแนะนำจากผู้มีความรู้และประสบการณ์จากอนุบาล และเด็กก่อนวัยเรียนโดยเฉพาะ
2. สร้างเครื่องมือวิจัยในลักษณะเครื่องเล่นที่สอดแทรกการฝึกทักษะเกี่ยวกับการเขียนลายเส้นอักษรไทยทั้ง 13 แบบที่เด็กจำเป็นต้องฝึกก่อนการเขียนอักษร-

ไทยทั้ง ๓๗ ชุด แต่ละชุดมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ชุดชาวประมง ชุดยานอวกาศ ชุดทางสรรพสินค้า ชุดหอพิณแสนอรอย และชุดสัตว์ป่าน่ารัก (ดูรายละเอียดในบทที่ 3 "เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย")

3. สร้างแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลด้านการเขียนอักษรไทย โดยบรรจุลายเส้นอักษรไทยทั้ง 13 แบบที่เด็กจำเป็นต้องฝึกก่อนเขียนอักษรไทยทั้ง 13 แบบ แต่ละแบบมี 3 เส้น แต่ละเส้นสูง 1.3 นิ้ว โดยมีวิธีการให้คะแนนดังนี้คือ ถ้าเขียนได้ถูกต้องตามทิศทางได้ "1" คะแนน เขียนผิดทิศทางหรือไม่ยอมเขียนได้ "0" คะแนน

4. นำเครื่องมือที่สร้างนี้ไปทดลองก่อนนำไปใช้จริงเพื่อหาความตรงตามเนื้อหาและหาประสิทธิภาพโดยวิธีการดังต่อไปนี้

4.1 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการสอนระดับอนุบาล และผู้ประเมินการันเกี่ยวกับเครื่องเล่นรวม 5 ท่าน พิจารณาแก้ไขปรับปรุงในด้านความตรงตามเนื้อหา

4.2 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้ว ไปใช้กับเด็กอนุบาล โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม) ซึ่งมีอายุระหว่าง 4 ขวบ - 4 1/2 ขวบ จำนวน 4 คน เพื่อปรับปรุงในด้านการใช้เครื่องเล่น

4.3 นำเครื่องมือที่ได้แก้ไขแล้วในข้อ 4.2 ไปทดลองใช้กับเด็กกลุ่มเดิมอีกครั้ง

5. นำเครื่องมือที่ปรับปรุงดีแล้วไปใช้กับตัวอย่างประชากรกลุ่มทดลองซึ่งเป็นนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลบ้านเด็ก ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 3 ขวบ 2 เดือน - 3 ขวบ 11 เดือน จำนวน 20 คน ใ้มาโดยการสุ่มสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) แล้วแบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีจับสลากให้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใ้เด็กนักเรียนชายและหญิงหองละ 10 คน รวมเป็นนักเรียน 2 หองๆละ 20 คน ชาย 10 คน หญิง 10 คน ผู้วิจัยเป็นผู้สอนกลุ่มทดลองด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องเล่น นำการฝึกโดยให้เล่น 7 วัน ๆละ 1 ชุด แต่ละชุดเด็กจะไ้ไ้เล่นคนละ 2 รอบ ส่วนกลุ่มควบคุมนั้น ให้ครูประจำชั้นสอนโดยวิธีใช้แบบฝึกของกรมวิชาการ และใช้วิธีการสอนตามที่ครูเห็นสมควร ผู้วิจัยและครูผู้สอนในกลุ่มควบคุมไ้ทำความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับเนื้อหา และกำหนดเวลาในการสอนและการทดสอบ

6. เมื่อฝึกครบตามกำหนดแล้ว ผู้วิจัยได้ทดสอบตัวอย่าง ประชากรทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยแบบทดสอบสัมฤทธิ์ผลการเขียนลายเส้น อักษรไทย แล้วนำคะแนนที่ได้ มาเปรียบเทียบกันโดยการทดสอบค่าที (t - test)

7. สรุป อภิปรายผล และเสนอแนะ

คำจำกัดความ

สัมฤทธิ์ผลในการเขียนลายเส้นอักษรไทย หมายถึง ความสามารถในการเขียนลายเส้นถูกต้องตามทิศทางของการเขียน อักษรไทยซึ่งวัดได้โดยคะแนนจากแบบทดสอบวัดสัมฤทธิ์ผลการเขียน ลายเส้นอักษรไทย 13 แบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

การฝึกด้วยเครื่องเล่น หมายถึง การฝึกทักษะในการลาก ลายเส้นอักษรไทยทั้ง 13 แบบ โดยใช้เครื่องเล่นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็น สื่อหน้า

การฝึกด้วยแบบฝึก หมายถึง การฝึกทักษะในการลากลายเส้น อักษรทั้ง 13 แบบ โดยใช้แบบฝึกการเขียนลายเส้นอักษรไทย ชั้นประถม- ศึกษปีที่ 1 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

เด็กก่อนวัยเรียน หมายถึง เด็กที่อยู่ในโรงเรียนอนุบาล ซึ่งมี อายุ 3 ขวบ - 6 ขวบ แต่ในการวิจัยครั้งนี้กำหนดอายุ 3 ขวบ 2 เดือน - 3 ขวบ 11 เดือน เท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการจัดการเตรียมความพร้อมให้แก่เด็ก ก่อนวัยเรียนในด้านการเขียนตัวอักษรไทย
2. เป็นแนวทางในการติดประกอสื่อการเรียนการสอนให้แก่ เด็กก่อนวัยเรียน